

**MENOPAUZA YOSHIDAGI AYOLLARDA VENALAR SURUNKALI
KASALLIKLARIDA “ESCUSAN®” NING VENOTONIK XUSUSIYATLARINI
O‘RGANISH.**

Mahmaraimov Sh.T¹

¹Toshkent tibbiyot akademiyasi Termiz filiali katta o‘qituvchisi

Chutboev B.R²

²Toshkent tibbiyot akademiyasi Termiz filiali assistenti

Chariev M.Yu³

³Toshkent tibbiyot akademiyasi Termiz filiali assistenti

Soatova M.B.⁴

⁴Toshkent tibbiyot akademiyasi Termiz filiali 1-Davolash fakulteti 2-kurs talabasi

Yusupov Sh.A⁵

⁵Sariosiyo Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi direktori

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10287367>

Annotatsiya. “Escusan®” - *Aesculus hippocastanum* L. urug‘i ekstrakti asosida tayyorlangan va tiaminni (B1 vitamini) o‘z ichiga olgan kombinatsiyalangan preparat. “Escusan®” ning samaradorligi in vitro va in vivo bir qator eksperimental tadqiqotlarda ishonchli tarzda tasdiqlangan. Xususan, preparatning shishga qarshi, yallig‘lanishga qarshi va venotonik ta’siri isbotlangan. “Escusan®” qon tomir devorining silliq mushak hujayralari kanallariga kaltsiy ionlarining oqishini yaxshilaydi, bu esa venoz qon tomir tonusining oshishiga olib keladi. “Escusan®” ning yallig‘lanishga qarshi ta’siri venoz devordan prostoglandin F2 (PGF2) chiqarilishining blokadasi, 5-gidroksitriptamin (5-HT) va gistamin bilan antagonizm va to‘qimalarning mukopolisaxaridlari katabolizmining pasayishi bilan bog‘liq. Xulosa: “Escusan®” surunkali venoz kasalliklarning turli patogenetik mexanizmlariga pluripotent ta’sir ko‘rsatadi. Uni qabul qilish oson, bu preparatni surunkali venoz kasalliklar bilan og‘rigan bemorlarda keng qo‘llash imkonini beradi.

Kalit so‘zlar: *Aesculus hippocastanum* L., fitopreparat “Escusan®”, surunkali venoz kasalliklar, venotonik, ogi‘rliq hissi, og‘riq, qon tomirlarining o‘tkazuvchanligi, kaltsiy ionlari, to‘qimalarning mukopolisaxaridlari katabolizmi, prostoglandin F2, silliq mushak hujayralari.

**STUDY OF VENOTONIC PROPERTIES OF "ESCUSAN®" IN CHRONIC
DISEASES OF VEINS IN MENOPAUSAL WOMEN.**

Abstract. "Escusan®" is a combined preparation based on the extract of *Aesculus hippocastanum* L. seeds and containing thiamine (vitamin B1). The effectiveness of "Escusan®" has been reliably confirmed in a number of experimental studies in vitro and in vivo. In particular, anti-edematous, anti-inflammatory and venotonic effects of the drug have been proven. "Escusan®" improves the flow of calcium ions into the channels of smooth muscle cells of the vascular wall, which leads to an increase in venous vascular tone. The anti-inflammatory effect of "Escusan®" is associated with the blockade of the release of prostaglandin F2 (PGF2) from the venous wall, antagonism with 5-hydroxytryptamine (5-HT) and histamine, and a decrease in the catabolism of tissue mucopolysaccharides. Conclusion: "Escusan®" has a pluripotent effect on various pathogenetic mechanisms of chronic venous diseases. It is easy to take, which allows the drug to be widely used in patients with chronic venous diseases.

Key words: *Aesculus hippocastanum* L., phytopreparation "Escusan®", chronic venous diseases, venotonic, heaviness, pain, permeability of blood vessels, calcium ions, catabolism of tissue mucopolysaccharides, prostaglandin F2, smooth muscle cells.

ИЗУЧЕНИЕ ВЕНОТОНИЗИРУЮЩИХ СВОЙСТВ «ЭСКУЗАНА®» ПРИ ХРОНИЧЕСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЯХ ВЕН У ЖЕНЩИН В КЛИМАКТЕРИЧЕСКОМ ПЕРИОДЕ.

Аннотация. «Эскузан®» — комбинированный препарат на основе экстракта семян *Aesculus hippocastanum* L. и содержащий тиамин (витамин B1). Эффективность «Эскусана®» достоверно подтверждена в ряде экспериментальных исследований *in vitro* и *in vivo*. В частности, доказано противоотечное, противовоспалительное и венотоническое действие препарата. «Эскузан®» улучшает поступление ионов кальция в каналы гладкомышечных клеток сосудистой стенки, что приводит к повышению тонуса венозных сосудов. Противовоспалительное действие «Эскусана®» связано с блокадой высвобождения простагландина F2 (PGF2) из венозной стенки, антагонизмом с 5-гидрокситриптамимином (5-HT) и гистамином, уменьшением катаболизма тканей. мукополисахариды. Заключение: «Эскузан®» оказывает плюрипотентное действие на различные патогенетические механизмы хронических заболеваний вен. Его легко принимать, что позволяет широко применять препарат у больных с хроническими заболеваниями вен.

Ключевые слова: *Aesculus hippocastanum* L., фитопрепарат «Эскузан®», хронические заболевания вен, венотоник, тяжесть, боль, проницаемость сосудов, ионы кальция, катаболизм тканевых мукополисахаридов, простагландин F2, гладкомышечные клетки.

Mavzuning dolzarbligi. Ma'lumki, yurtimizda menopauza yoshidagi, ayniqsa ko'p farzand ko'rgan ayollarda venalarning surunkali kasalliklari ko'p uchraydi. Ushbu patologiyada samarali qo'llanilib kelayotgan venotoniklardan biri "Escusan®" fitopreparati bo'lib, Bogachev V.Yu., Boldin B.V., Djenina O.V. (Eskuzan: farmakologiya, farmakokinetika i terapevticheskie xarakteristiki. Ambulatornaya xirurgiya. 2019 (№1, 20-25 bet) ma'lumoti ga ko'ra, eksperimentda "Escusan®" norepinefrin ta'sirida izolyatsiya qilingan tomirlarning qisqarish qobiliyatini 50% ga oshirdi va bu ta'sirni 5 soat davomida saqlab qoldi. Bu hodisa normal va varikoz tomirlariga nisbatan qayd etilganligi muhimdir. Izolyatsiya qilingan inson sapen venalari uchun dozaga bog'liq venotonik xususiyatlar tozalangan b-escinni qo'llash bilan ishonchli tarzda tasdiqlangan.

Tadqiqot maqsadi. Menopauza yoshidagi ayollarda venalar surunkali kasalliklarida "Escusan®" ning venotonik ta'sirini o'rganish.

Tadqiqot usuli va materiali. Termiz shahar ko'p tarmoqli poliklinikada boldir- oyoq venalari varikoz kengayishi I-II darajasi diagnozi bilan ambulator davolanayotgan 12 ta bemorda o'tkazildi. Bemorlar yoshi: 47-55 oralig'ida, barchasi ayol. Bemorlarga "Escusan®" tomchilari 10 kun davomida 15 tomchidan x 3 mahal ichishga buyurildi. Bemorlarda preparatning nojo'ya ta'sirlari kuzatilmadi. Bemorlar oyoq vena qon tomirlari Dopler-UZI apparatida ultratovush tekshiruvidan o'tkazildi.

Tadqiqot natijalari. “Escusan®” tomchilari 10 kun davomida 15 tomchidan x 3 mahal qabul qilgan 12 ta bemorlarning barchasida oyoq vena qon tomirlari sohasida ogiʻrliq hissi, ogʻriq, shish sezilarli kamayganligi, oyoqlarda harakatlar yengillashishi kuzatildi. oyoq vena qon tomirlari sohasida venoz qon tomirlar oʻtkazuvchanligining yaxshilanganligi Dopler-UZI apparatida ultratovush tekshiruvida ham tasdiqlandi.

Xulosa. Oʻtkazilgan tadqiqotlar natijalariga koʻra, Aesculus hippocastanum L. asosida tayyorlangan fitopreparat “Escusan®” tomchilari 10 kun davomida 15 tomchidan x 3 mahal qabul qilgan 12 ta bemorlarning barchasida oyoq vena qon tomirlari sohasida ogiʻrliq hissi, ogʻriq, shish sezilarli kamayganligi, oyoqlarda harakatlar yengillashishi kuzatildi. oyoq vena qon tomirlari sohasida venoz qon tomirlar oʻtkazuvchanligining yaxshilanganligi Dopler-UZI apparatida ultratovush tekshiruvida ham tasdiqlandi. Ushbu orqali Aesculus hippocastanum L. asosida tayyorlangan fitopreparat “Escusan®” ni ogʻiz orqali yuborish bilan oson va xavfsiz tarzda venoz tonusning 10-20% ga oshishiga erishish mumkin.

REFERENCES

1. Богачев В.Ю., Болдин Б.В., Дженина О.В. Эскузан: фармакология, фармакокинетика и терапевтические характеристики. Амбулаторная хирургия. 2019 (№1, стр.20-25)
2. Naoum J.J., Hunter G.C. Pathogenesis of Varicose Veins and Implications for Clinical Management. Vascular. 2007;15(5):242–249.
3. Sirtori C.R. Escin: pharmacology, pharmacokinetics and therapeutic profile. Pharmacol Res. 2001;44:183–193.
4. Dudek-Makuch M., Studzinska-Sroka E. Horse chestnut- efficacy and safety in chronic venous insufficiency: an overview. Revista Brasileira de Farmacognosia. 2015;25:533-541.
5. Perrin M., Ramelet A.A. Pharmacological Treatment of Primary Chronic Venous Disease: Rationale, Results and Unanswered Questions. Eur. J. Vasc. Endovasc. Surg. 2011;41:117–25.
6. Diehm C., Trampisch H.J., Lange S., Schmidt C. Comparison of leg compression stocking and oral horse-chestnut seed extract therapy in patients with chronic venous insufficiency. Lancet. 1996;347(8997):292–294.
7. Handbook of venous disorders (4th edition). Guidelines of the American Venous Forum edited by P. Gloviczki, 2017.
8. Management of chronic venous disorders of the lower limbs. Guidelines according to scientific evidence. Part I. International Angiology. 2018;37(3):181